

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Vážený pan
JUDr. Roman Heinz, Ph.D.
ředitel
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno

Váš dopis značky JMK 154144/2022
Ze dne 25. 10. 2022
Naše značka MPO 103062/2022
PID MIPOX03ZW43H
Vyřizuje/linka JUDr. Orlová/2822
Kontaktní e-mail orlova@mpo.cz
V Praze dne 16. 11. 2022

Věc: k regulaci „bikesharingu“ tržními řády - stanovisko k Vaší žádosti o výklad § 18 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“)

Ministerstvo průmyslu a obchodu obdrželo Váš dopis ze dne 25. 10. 2022, ve kterém žádáte o výkladové stanovisko k § 18 živnostenského zákona ve vztahu k možnosti regulovat tržním řádem tzv. „bikesharing“. Dále se dotazujete, zda vymezení kapacity tržiště ve smyslu § 18 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona musí být výslovně v příslušném nařízení obce nebo zda může tržní řád odkazovat na to, že počet tržních míst atp. vymezí obecní úřad, který o tom bude prodejce a poskytovatele služeb vhodným způsobem informovat.

K první části Vašeho dotazu sdělujeme, že tržním řádem se na lokální úrovni má primárně řešit prodej zboží a nabídka a poskytování služeb mimo „kamennou“ provozovnu podnikatelem přímo na místě. Stěžejní tedy je, že se jím upravuje přímý vztah mezi podnikatelem a spotřebitelem. I z historického hlediska připomínáme, že úmyslem zákonodárce rozhodně nebylo tržními řády upravovat nabízení a poskytování služeb bez obsluhy nebo snad řešit některé aspekty dopravního režimu v obci (např. parkování sdílených dopravních prostředků).

Živnostenský zákon v § 18 odst. 1 stanovuje, že obec může vydat tržní řád formou nařízení obce a v tržním řádu vymezit místa pro nabídku a prodej zboží a pro nabídku a poskytování služeb mimo provozovnu určenou k tomuto účelu rozhodnutím, opatřením nebo jiným úkonem vyžadovaným stavebním zákonem. Pokud bychom připustili, že tržní řád teoreticky může (podle potřeb konkrétní obce) stanovit, na kterých místech lze „bikesharing“ nabízet, resp. kola, koloběžky apod., pronajímat zákazníkům, tržní řád už v žádném případě nemůže řešit další nezbytnou regulaci provozu těchto dopravních prostředků. Tržní řád například nemůže, s ohledem na rozsah zmocnění daný v § 18 živnostenského zákona, nastavit režim pro provoz sdílených kol

atp. mimo prostory tržnice (mimo místa určená tržním řádem pro nabízení a poskytování konkrétní služby); nemůže tedy řešit, kde lze např. tyto dopravní prostředky odstavovat a parkovat. Úprava v tržním řádu by tak řešila pouze malou, dílčí část problémů spojených s fenoménem „bikesharingu“ a nemohla by vyřešit podstatu problémů, který jeho provoz v obcích přináší (např. odstavení dopravních prostředků na veřejných prostranstvích, bezohlednou jízdu, překážky na chodnicích, pokud jsou kola, koloběžky atp. odstaveny mimo vyhrazená místa). Stejně tak nemůže tržní řád řešit případný postih zákazníků, pokud by porušovali pravidla pro provoz na pozemních komunikacích, ať už obecně nebo speciálně pro tyto dopravní prostředky (budou-li stanoveny). Podnikatele, který službu nabízí a poskytuje, nelze činit odpovědným za případné porušení předpisů řidičem (např. za porušení zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

Je třeba také upozornit, že tržní řád nemůže řešit nabízení a poskytování předmětné služby, pokud by byla nabízena „nepodnikatelsky“, např. jako určitý benefit rezidentům nebo jako doplňková služba turistického ruchu. Podle ustálené judikatury platí, že tržní řád se vztahuje pouze na činnosti, které jsou živnostmi, nikoliv na ty, které jsou např. poskytovány neziskově.

Závěrem lze tedy k této části dotazu uvést, že tržní řád může, podle našeho názoru, obsahovat vymezení míst, na kterých lze nabízet pronájem sdílených kol apod. (ovšem při zohlednění kritéria přítomnosti podnikatele či jeho zaměstnanců) a také tyto dopravní prostředky pronajímat, nepovažujeme to však za praktické, neboť cestou tržního řádu lze řešit jen dílčí a z našeho pohledu méně závažnou část celé problematiky.

Za jednu z možností, jak řešit provoz uvedených dopravních prostředků, považujeme zakotvení konkrétních podmínek „bikesharingu“ do obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti (ochrana veřejného pořádku, ochrana a rozvoj dopravy v obci atd.).

K druhé části Vašeho dotazu týkající se vymezení kapacity tržiště ve smyslu § 18 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona sdělujeme, že s ohledem na znění cit. ustanovení („Obec může tržním řádem vymezit kapacitu a požadavky na vybavenost tržišť,“) zastáváme názor, že pokud obec chce kapacitu anebo vybavení tržiště tržním řádem vymezit, musí tak učinit přímo v tržním řádu, nikoliv odkazem na nějakou budoucí úpravu mimo tržní řád.

Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M.

ředitel odboru živností a spotřebitelské legislativy

elektronicky podepsáno